

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska
Slovak Blind and Partially Sighted Union

Sekulská 1
842 50 Bratislava
Slovenská republika

tel.: +421/2/69 20 34 20
+421/2/69 20 34 21

IČO: 00683876
DIČ: 2020804731

e-mail: unss@unss.sk
web: www.unss.sk

Tlačová správa

Svetový deň Braillovho písma pripomína cestu nevidiacich za poznáním

4. januára si pripomíname narodenie tvorca hmatového písma Louisa Braillea. Na výnimočnosť slepeckého písma v živote ľudí so zrakovým postihnutím, ale i riziká jeho nevyužívania, upozorňuje počas Svetového dňa Braillovho písma Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS).

Dnes môžu ľudia so zrakovým postihnutím získavať informácie vďaka moderným technológiám: pomocou čítačov obrazovky s hlasovým výstupom ovládajú počítače, mobilné telefóny či tablety. Môžu tiež používať rôzne služby smart reproduktorov a cloudových služieb. Tie im zároveň ponúkajú prístup k internetu, nevyčerpatelnej studnici poznatkov. Všetky spomenuté možnosti však spája auditívne, čiže sluchové prijímanie informácií.

Avšak, pokiaľ potrebuje nevidiaci človek pracovať s textom, najmä s gramatikou či štylistikou, je dôležité, aby si ho dokázal prečítať, nielen vypočuť. Najmä, ak ide o text náročnejší, odbornejší a vyžaduje sa jeho hlbšia analýza, je nevyhnutné, aby s ním vedel efektívne pracovať, a to je možné iba v prípade, že si ho dokáže skutočne prečítať. To znamená, aktívne ovládať Braillovo písmo.

Pritom aj Braillovo písmo vo svojej tradičnej, teda hmatovej podobe, vstúpilo do digitálnej doby. Nevidiaci a slabozrakí môžu využívať tzv. brailové riadky. Ide o hmatové zariadenie, ktoré si človek pripojí k svojmu počítaču. Na brailovom riadku píše rovnako ako na stroji na Braillovo písmo, no v počítači má zobrazený bežný text v latinke. „V súčasnosti sa vyvíjajú i brailové displeje, ktoré zvládnu aj jednoduchú hmatovú grafiku. Môžu teda predstavovať nielen kľúč k dostupnosti brailu v digitálnom prostredí, ale tiež efektívnu prácu s obrázkami, grafmi, mapami, tabuľkami s číslami a podobne,“ dopĺňa Michal Tkáčik.

Istým nedostatkom brailových riadkov môže byť ich vyššia obstarávacia cena. „Aj napriek tomu, že patria medzi pomôcky nachádzajúce sa v Zozname pomôcok, na ktoré je možné žiadať príspevok z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, je pre mnohých doplatok finančne náročnejší a pomôcku si, jednoducho, nezaobstarajú. Iných odrádza skutočnosť, že na plnohodnotné zvládnutie tejto pomôcky treba ovládať Braillovo písmo, počítač a následne

brailový displej. No práve to sa u našich klientov snažíme meniť a ponúkame im v tomto smere potrebné vzdelávanie,“ hovorí Eliška Fričovská, PR manažérka ÚNSS. Brailový displej je totiž efektívny nástroj využívania Braillovo písma i moderných technológií.

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska si uvedomuje dôležitosť Braillovo písma v živote ľudí so zrakovým postihnutím. Spolu so Slovenskou knižnicou pre nevidiacich Mateja Hrebandu v Levoči iniciovala vznik Slovenskej autority pre Braillovo písmo, ktorá sa od roku 2020 stará nielen o štandardizovanie hmatového písma, ale aj o jeho širšie využitie v živote nevidiacich a slabozrakých ľudí. Zdôrazňuje jeho využívanie vo vzdelávaní, ale i v bežnom živote. Je totiž ťažké podnecovať k využívaniu Braillovo písma, ak jeho výskyt v každodennom živote pokrivkáva. „Oko vidiaceho človeka zachytí písomnú informáciu prakticky na každom kroku, zatiaľ čo brail sa v obchodoch, či vo verejnom živote vyskytuje veľmi zriedkavo. Absencia Braillovo písma na produktoch, dokumentoch, verejných priestranstvách, či v doprave v kombinácii s vysokými cenami digitálnych brailových riadkov predstavuje problém celosvetového významu,“ dopĺňa Michal Tkáčik, hlavný koordinátor Slovenskej autority pre Braillovo písmo.

ÚNSS sa snaží podporovať používanie Braillovo písma i povedomie o jeho dôležitosti v živote ľudí so zrakovým postihnutím rôznymi aktivitami a súťažami zameranými na čítanie a písanie hmatového písma. „Minulý rok sme zorganizovali Tour de Braille Nitra, ktorá sa stretla s veľkým úspechom medzi našimi členmi. Mnohí s nadšením oprášili svoje zručnosti, iní sa utvrdili v tom, že ovládať brail má zmysel. Pretože naďalej platí, že ovládanie Braillovo písma je základná gramotnosť ľudí so zrakovým postihnutím,“ konštatuje E. Fričovská.

ÚNSS pripravuje od mája 2023 podcastové vysielanie. Aktuálna časť je venovaná práve téme Braillovo písma, ktorú priblížil Michal Tkáčik: <https://www.tvdoktor.sk/video/638-tajomstvo-braillovo-pisma/>

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska je občianske združenie, ktorého členmi sú nevidiaci a slabozrakí ľudia, ich priaznivci, priatelia a rodičia. V súčasnosti má takmer 2 700 členov združených v 50 základných organizáciách. Svoje služby, poradenstvo a aktivity poskytuje ľuďom so zrakovým postihnutím v každom kraji Slovenska bezplatne. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska vznikla v roku 1990. www.unss.sk

Kontakt:

Eliška Fričovská, PR manažérka ÚNSS

Tel.: 02/69 20 34 21, 0911 496 629

e-mail: fricovska@unss.sk

www.unss.sk